

Protokół z posiedzenia Komisji Habilitacyjnej
z dnia 19 kwietnia 2013 r.
w sprawie sformułowania opinii w przedmiocie nadania
stopnia naukowego doktora habilitowanego
dr DOBROŚLAWIE SZUMIŁO-KULCZYCKIEJ

Posiedzenie Komisji Habilitacyjnej,
powołanej w dniu 12 lutego 2013 r. przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułu w celu
przeprowadzenia postępowania habilitacyjnej **dr Dobrosławy Szumiło-Kulczyckiej**,
wszczętego na Jej wniosek z dnia 12 listopada 2012 r. w przedmiocie nadania Jej stopnia
doktora habilitowanego w dziedzinie *nauk prawnych*, w dyscyplinie *prawo*,
odbyło się w dniu 19 kwietnia 2013 r. w siedzibie Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

W posiedzeniu udział wzięli:

przewodniczący Komisji, dr hab. Kazimierz Zgryzek - Uniwersytet Śląski w Katowicach;
recenzent, dr hab. Katarzyna Dudka - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie;
recenzent, dr hab. Hanna Paluszkiewicz - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
recenzent, prof. zw. dr hab. Stanisław Waltoś – Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w
Rzeszowie;
członek, prof. zw. dr hab. Piotr Hofmański - Uniwersytet Jagielloński w Krakowie;
członek Komisji, dr hab. Zbigniew Kwiatkowski - Uniwersytet Opolski.
sekretarz Komisji, dr hab. Janina Czapska - Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.

Posiedzenie otworzył przewodniczący Komisji, dr hab. prof. UŚI. Kazimierz Zgryzek,
który zaproponował następujący **porządek obrad Komisji**:

- przedstawienie przez recenzentów wniosków wynikających ze sporządzonych recenzji oraz
opinii na temat dorobku i aktywności naukowej dr Dobrosławy Szumiło-Kulczyckiej;
- dyskusja nad wnioskami recenzentów;
- podjęcie uchwały w przedmiocie sformułowania opinii Komisji w sprawie nadania dr
Dobrosławie Szumiło-Kulczyckiej stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

Komisja przedstawiony przez jej przewodniczącego **porządek obrad zaaprobowała**.

ad 1.

W pierwszym punkcie posiedzenia komisji, przewodniczący udzielił głosu recenzentom, celem przedstawienia głównych elementów sporządzonej przez nich recenzji oraz konkluzji tych recenzji.

Jako pierwsza głos zabrała **dr hab. Katarzyna Dudka**, która na wstępie przedstawiła Komisji ocenę dorobku naukowego Habilitantki. Uznała go za znaczący, podkreślając, że w dorobku tym znajdują się tak ważne prace, jak te poświęcone szybkości postępowania, problematyce czynności operacyjno-rozpoznawczych, czy zagadnieniom dowodowym w procesie karnym. Recenzentka zwróciła także uwagę na wyjątkową pozycję zajmowaną przez monografię pt. *Prawo administracyjno-karne*, dotyczącą ważnego, ale też kontrowersyjnego problemu relacji zachodzących pomiędzy odpowiedzialnością administracyjną a odpowiedzialnością za wykroczenie.

Szczególną uwagę recenzentka poświęciła przedłożonej do oceny monografii pt. *Czynności operacyjno-rozpoznawcze i ich relacje do procesu karnego*. Zwróciła uwagę na zagrożenia, jakie płyną z niedookreślenia zakresu pojęciowego tytułowych czynności oraz na fakt, iż rozstrzygnięcia w procesie karnym opierają się na czynnościach procesowych, co wobec nieprecyzyjnej delimitacji czynności operacyjno-rozpoznawczych grozi przenikaniem do procesu tych ostatnich czynności, mimo iż nie posiadają one wszak charakteru czynności procesowych. Recenzentka podniosła, iż problematyka konstytucyjnych praw i wolności powinna zostać szerzej omówiona, skoro te prawa i wolności wyznaczają granice stosowania czynności operacyjno-rozpoznawczych i podkreśliła, że nie wolno ani ustawodawcy ani podmiotom stosującym prawo, pozostawiać pola do kreatywnej interpretacji tych praw i wolności. Z kolei jako mankament rozprawy określiła recenzentka zbyt obszerne analizy przepisów prawnych regulujących metody operacyjno-rozpoznawczego pozyskiwania danych o osobie. Recenzentka podzieliła pogląd Autorki, iż przy spełnieniu określonych warunków powinno być dopuszczalne wykorzystanie jako dowodów informacji pochodzących z działań pozaprocesowych, z

zastrzeżeniami przedstawionymi przez samą Habilitantkę. W konkluzji oceny rozprawy habilitacyjnej, dr hab. Katarzyna Dudka stwierdziła, że stanowi ona znaczący wkład w rozwój problematyki czynności operacyjno-rozpoznawczych i ich procesowego wykorzystania. Recenzentka jest przekonana, że zarówno dotychczasowy dorobek dr Dobrosławy Szumiło-Kulczyckiej, jak i jej rozprawa habilitacyjna dają podstawę do przyjęcia, iż może ona zostać dopuszczona do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Z kolei głos zabrała **dr hab. Hanna Paluszkiewicz**, która przedstawiła zwięzłe uwagi dotyczące rozprawy habilitacyjnej dr D. Szumiło-Kulczyckiej oraz jej dorobku naukowego. Wskazała, iż w dorobku naukowym Habilitantki można wyraźnie wydzielić trzy nurty zainteresowań badawczych: problematykę prawa administracyjno-karnego, zagadnienie przewlekłości postępowania karnego oraz funkcjonowanie europejskiego nakazu aresztowania. Odwaga w podejmowaniu wymagających opracowania naukowego tematów widoczna jest we wszystkich polach działalności naukowej Habilitantki.

Puentując tę część swojej wypowiedzi, dr hab. H. Paluszkiewicz stwierdziła, iż ocena dotychczasowych osiągnięć naukowych Habilitantki, w tym Jej dorobku publikacyjnego może być wyłącznie pozytywna. Także wysoce pozytywnie ocenić należy podjęcie przez Habilitantkę tematyki czynności operacyjno-rozpoznawczych, a w szczególności próbę ich skonfrontowania z czynnościami procesowymi. Recenzentka podkreśliła różnorodność i trafność doboru metod badawczych przyjętych przez dr D. Szumiło-Kulczycką, tzn. metodę historycznoprawną, prawnoporównawczą i dogmatyczną. Recenzentka - jako trafne i we właściwych proporcjach ujęte - uznała zaprezentowanie problematyki czynności operacyjno-rozpoznawczych w ich rozwoju historycznym w Polsce. Fragment ten stanowi właściwy punkt wyjścia dla rozważań o stanie obecnym oraz do formułowania przekonywujących postulatów *de lege ferenda*. Podobną ocenę, jak ta, która wyrażona została przez poprzednio zabierającą głos dr hab. Katarzynę Dudkę, wyraziła recenzentka odnośnie do części poświęconej zagadnieniom operacyjnego pozyskiwania danych o jednostkach. Kilka krytycznych uwag Recenzentka zgłosiła odnośnie

fragmentu poświęconego omówieniu obecnego stanu ustawowych regulacji metod operacyjno-rozpoznawczego pozyskiwania danych o jednostce. Ta część pracy jest w ocenie Recenzentki niepotrzebnie zbyt mocno rozbudowana. Najwartościowszą częścią rozprawy są rozdz. 5 i 6, w których zakwestionowano zasadność różnicowania czynności operacyjno-rozpoznawczych i procesowych w oparciu o dotychczas przyjmowane kryteria –co z kolei trafnie prowadzi Autorkę do sformułowania szeregu interesujących postulatów *de lege ferenda*.

Konkludując swoją wypowiedź, dr hab. Hanna Paluszkiewicz stwierdziła, iż zarówno dotychczasowy dorobek Habilitantki, jak i przedłożona przez Nią rozprawa spełniają wszelkie ustawowe i zwyczajowe wymagania stawiane osobom ubiegającym się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych. Jej osiągnięcia naukowe wnoszą znaczący wkład, zarówno poznawczy, jak i praktyczny do dyscypliny nauki prawne, co pozwala przyjąć, iż dr Dobrosława Szumiło -Kulczycka spełnia warunki i wymagania niezbędne do nadania Jej stopnia doktora habilitowanego w rozumieniu ustawy o tytule i stopniach naukowych z dnia 14 marca 2003 r. (Dz. U. nr 65, poz. 595, z późn. zmianami), o co - w końcowej części swej recenzji - wniosła.

Kolejnym recenzentem, który przedstawił zamieszczone w swej recenzji uwagi i konkluzje był **prof. zw. dr hab. Stanisław Waltoś**.

Recenzent rozpoczął od wskazania, że ukoronowaniem pierwszego okresu pracy naukowej dr Dobrosławy Szumiło-Kulczyckiej (1998-2003) stała się monografia *Prawo administracyjno-karne* (Kraków 2004), która została przygotowana na bazie Jej rozprawy doktorskiej p.t. *Prawo do sądu właściwego w sprawach karnych*. Monografia ta spowodowała przełom w świadomości prawnej, szczególnie prawników, i wyeksponowała fakt istnienia i gwałtownego rozszerzania się nowego działu prawa represyjnego, jakim stało się prawo administracyjno-karne.

W swych publikacjach Habilitantka zajmowała się takimi zagadnieniami, jak wznowienie postępowania sądowego, odpowiedzialność karna przed Trybunałem Stanu, zasady postępowania dyscyplinarnego, przewlekłość procesu karnego, europejski nakaz aresztowania, prawo do obrony w związku z ochroną pokrzywdzonego, kontrola osobista i przeglądanie

zawartości bagaży, mediacja, kontrydiktoryjność procesu karnego, czy w końcu prawem do prywatności na tle nowych metod pozyskiwania dowodów, czy funkcje czynności operacyjno-rozpoznawczych i procesowych na tle polskiego i niemieckiego prawa.

Oceniając wysoko rozprawę habilitacyjną recenzent wskazał, iż jest ona pierwszą w Polsce monografią poświęconą nie tylko istocie czynności operacyjno-rozpoznawczych, ale także sposobowi oraz granicom i uwarunkowaniom wykorzystania wyników tych czynności jako dowodów w procesie karnym. Poddane w monografii analizie problemy badawcze mają kluczowe znaczenie zwłaszcza obecnie, gdy we wszystkich nieco bardziej zawiłych i nieco większej wagi sprawach karnych dochodzenie do prawdy odbywa się przy pomocy nieformalnych czynności policyjnych, co siłą rzeczy pociąga za sobą wkraczanie w prawa człowieka i pytania o wiarygodność wykorzystywanych do tego celu metod.

Książka dr D. Szumiło-Kulczyckiej w dużym stopniu ma charakter rozprawy prawno-porównawczej, jednak analizy ograniczone zostały do badań funkcjonowania operacyjnego pozyskiwania informacji o osobach w Niemczech, co jednak nie powinno być traktowane jako zarzut.

Zdaniem p. prof. S. Waltoś, Autorka powinna była zdecydowanie bardziej krytycznie odnieść się do zaproponowanego przez SN kompromisu między nakazem poszukiwania prawdy a nakazem przestrzegania prawa przy docieraniu do tejże prawdy; kontrowersje budzić może także dokonane przez autorkę lokalizowanie zasady prawdy materialnej w systemie zasad - wbrew temu, co pisze autorka, kwestia ta wcale nie jest traktowana w doktrynie jednolicie. Jak zauważa recenzent, niektóre wnioski Autorki są dość deprymujące. W Polsce mamy zbyt wiele organów uprawnionych do prowadzenia takich czynności, a nadto, nagminne stało się rozszerzanie celów czynności operacyjno-rozpoznawczych na wykrywanie dowodów przeprowadzanych bezpośrednio w postępowaniu karnym, bez żadnej ich transformacji formalnej. W ocenie recenzenta, kluczowe są sformułowane przez Habilitantkę propozycje natury *de lege ferenda*.

W konkluzji prof. St. Waltoś wskazał, iż spełnione zostały wszystkie warunki określone w art. 16 ust. 1 StopTytU, a Habilitantka może zostać dopuszczona do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

ad 2.

Po wysłuchaniu uwag recenzentów, odnoszących się zarówno do dorobku naukowego Habilitantki, jak i jej rozprawy habilitacyjnej, przewodniczący poprosił pozostałych członków Komisji, ale także recenzentów, o głos w dyskusji.

Prof. dr hab. Piotr Hofmański, stwierdził, że jego sytuacja nie jest łatwa z uwagi na to, że praca dr Szumiło - Kulczyckiej powstawała w kierowanej przez niego Katedrze i zaprezentowane rozważania były – co naturalne – przedmiotem wielu katedralnych dyskusji. Podkreślił, że z pewnością może stwierdzić, iż praca ta jest znakomitym rozwinięciem założeń, o których dyskutowano. Niewątpliwie o wartości naukowej pracy decyduje jej „prawnoporównawcza dwutorowość”. To pierwsza w Polsce tak kompetentna prezentacja niemieckiej koncepcji czynności o charakterze prewencyjnym z jednoczesnym skonfrontowaniem jej z polską koncepcją „czynności operacyjnych”. To ujęcie niewątpliwie pomaga w zrozumieniu prawnej natury czynności pozaprocesowych. Mała łyżka dziegciu to według prof. P. Hofmańskiego - deficyt kategoriycznych ustaleń dotyczących granic dopuszczalności procesowego wykorzystania w procesie karnym informacji zebranych operacyjnie. Prof. P. Hofmański zgadza się z twierdzeniem, że jest to wyjątkowo trudny i kontrowersyjny problem, oczekiwałby jednak od Habilitantki jasnego stanowiska.

Dr hab. Hanna Paluszkiewicz zwróciła uwagę na znaczące zwiększenie dorobku naukowego dr D. Szumiło – Kulczyckiej po uzyskaniu przez Nią stopnia doktora nauk prawnych. Podkreśliła również wartość opracowań składających się na ten dorobek, ich interesującą i zawsze aktualną problematykę, a także na zdobycie i rozwijanie umiejętności w zakresie przeprowadzania badań empirycznych oraz opracowywania ich wyników. W odniesieniu do rozprawy habilitacyjnej Recenzentka podtrzymała swoją pozytywną ocenę tego opracowania, zwracając dodatkowo uwagę na nowatorskie podejście Autorki do opracowywanego zagadnienia, wyrażające się w poszukiwaniu i próbie odtworzenia modelu normatywnego dokonywania czynności operacyjno – rozpoznawczych, uwzględniającego konstytucyjne i konwencyjne granice ochrony wolności obywatelskich, z zachowaniem jednakże w polu widzenia celu tych czynności i ich znaczenia dla dokonywania ustaleń w procesie karnym.

Dr hab. Zbigniew Kwiatkowski podniósł, iż problematyka czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz ich relacje do procesu karnego należy do doniosłych i z tego względu

powinna być w polu widzenia nauki procesu karnego. Tymczasem w dotychczasowej polskiej literaturze prawa karnego procesowego nie było opracowania, w którym czynności operacyjno-rozpoznawcze byłyby ukazane w relacji do procesu karnego. Stąd też należy stwierdzić, iż wybór tematu rozprawy habilitacyjnej dr D. Szumiło-Kulczyckiej zasługuje w pełni na aprobatę. Walorem tej rozprawy jest niewątpliwie to, że autorka przedstawiła w niej obszernie operacyjne metody pozyskiwania informacji w systemie prawnym Niemiec i chociaż twierdzi, że „opracowanie nie aspiruje do pracy prawonoporównawczej”, to jednak w istocie rzeczy, w szerokim zakresie, ten aspekt zawiera. Słusznie zatem autorka stwierdziła, że wprawdzie ewolucja czynności operacyjno-rozpoznawczych przebiegała w Niemczech odmiennie niż w Polsce, to jednak omówienie jej w osobnym rozdziale pozwala ukazać kompleksowo przyczyny, drogę i efekt końcowy dokonywanych tam zmian. Trafnie autorka zwróciła uwagę, że czynności operacyjno-rozpoznawcze, postrzegając je w ujęciu historycznym, kształtowały się w Polsce z jednej strony, jako służące penetrowaniu środowisk kryminologicznie podejrzanych i dzięki temu zapobieganiu popełnienia przestępstw, z drugiej zaś jako nieformalne czynności wspierające proces karny, poprzez wykrywanie źródeł i środków dowodowych. Stąd też ich nieformalny i tajny charakter był postrzegany jako okoliczność wyłączająca ich bezpośrednie procesowe znaczenie.

Podkreślić należy, iż analizując problem zakresu i granic dopuszczalności dowodowego wykorzystania w procesie karnym materiałów uzyskanych w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych, autorka bardzo wnikliwie przedstawiła zarówno zakres wykorzystania w procesie karnym materiałów z kontroli operacyjno-rozpoznawczej, jak i uregulowanie granic wykorzystywania w postępowaniu karnym dowodów pochodzących z działań zapobiegawczo-wykrywczych.

Dr hab. Janina Czapska podkreśliła, że naukowe znaczenie rozprawy habilitacyjnej wykracza poza naukę procesu karnego. Ze względu na modelową charakterystykę czynności operacyjno-rozpoznawczych i ich relacji do procesu karnego, praca wnosi istotny wkład do nauki o policji. W sytuacji, kiedy jesteśmy świadkami prób kompleksowej regulacji tego zagadnienia, stanowi też niezwykle ważny głos w rozważaniach na temat prawnej regulacji tych czynności w ustawach o

poszczególnych służbach. Dr hab. Janina Czapska w pełni podzieliła krytyczną opinię Habilitantki na temat dotychczasowych projektów takiej regulacji, uznała wszakże, że nieudane wysiłki nie powinny przekreślać podjęcia ustawodawczych prac w przyszłości i w tym zakresie podzieliła argumentację prof. St. Waltosia wyrażoną w recenzji.

Dr hab. Kazimierz Zgryzek podzielił uwagi recenzentów, a także dyskutantów w zakresie znaczenia naukowego rozprawy, jak też praktycznej doniosłości wywodów Habilitantki.

ad 3.

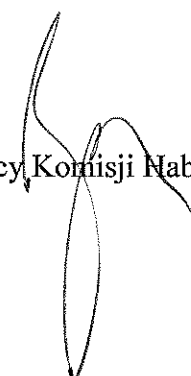
Po przedstawieniu przez osoby uczestniczące w posiedzeniu Komisji sporządzonych przez nich recenzji oraz wyrażonych przez członków Komisji Habilitacyjnej opinii, przewodniczący Komisji, za zgodą biorących udział w posiedzeniu osób, zamknął dyskusję i przedstawił pod rozagę Komisji uchwałę następującej treści:

Komisja rekomenduje Radzie Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie podjęcie uchwały w przedmiocie nadania dr Dobrosławie Szumił-Kulczyckiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie *nauk prawnych*, w dyscyplinie *prawo*.

Przewodniczący Komisji poddał powyższą uchwałę dyskusji i głosowaniu. Komisja bez dyskusji, biorąc pod uwagę wcześniejsze wypowiedzi i stanowiska członków Komisji oraz recenzentów, jednomyślnie zaaprobowała przedstawioną wyżej uchwałę, zobowiązując przewodniczącego do przedstawienia jej Radzie Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Przewodniczący zamknął posiedzenie Komisji.

/sekretarz Komisji Habilitacyjnej /

/przewodniczący Komisji Habilitacyjnej/